

INIMESEÕPETUSE AINEKAVA

Gümnaasiumi inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane:

- austab enda ning teiste inimväärikust, suhtub eelarvamusteta ja lugupidavalt kõigisse inimestesse, arvestab nende erivajadusi ja individuaalsust ning väärtustab individuaalseid ja kultuurilisi erinevusi;
- mõistab ning austab erinevaid maailmavaatelisi tõekspidamisi;
- on aktiivne ja kompetentne demokraatliku ühiskonna kodanik, kellel on valmisolek kohaneda muutustega töö- ja ühiskonnaelus ning kes vastutab oma elu eest ja tuleb toime enda probleemide lahendamisega;
- väärtustab perekonda, mõistab vastastikust rahuldust ja toetust pakkuvate suhete loomise ja hoidmise põhimõtteid ning pereliikmete vastutuse osa perekonna väärtuste hoidmisel ja laste arengu toetamisel;
- mõistab erinevate elurollide osa karjääri kujunemises ning pere- ja tööelu tasakaalus hoidmise tähtsust.

Gümnaasiumis läbitakse üks inimeseõpetuse kursus.

12. klass   1. kursus „Perekonnaõpetus“

Üldpädevuste arengu toetamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus - otsib infot kultuuri ja perekonna kohta, selgitab miks perekond on väärtus.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus - teeb koostööd, kirjeldab inimeste ja väärtuste erinevusi, aktsepteerib neid.

Enesemääratluspädevus - analüüsib oma käitumist ja suhteid perekonnas.

Õpipädevus – otsib vajaminevat teavet.

Suhtluspädevus - loeb tekste, väljendab end arusaadavalt, kasutades korrektset keelt, põhjendab aruteludes oma arvamust, koostab tekste.

Ettevõtlikkuspädevus - kasutab tekstide analüüsil kriitilist mõtlemist, lahendab rühmas ette tulevaid probleeme.

Digipädevus - kasutab õppetöös digivahendeid.

Läbivate teemade käsitlemine

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - vastutab talle usaldatud tööjärje eest, otsib iseseisvalt tööks vajalikke materjale.

Keskfond ja jätkusuutlik areng - töödes kajastuvad perekonna ajaloolised ja kultuurilised erinevused.

Kultuuriline identiteet - põhjendab sallivuse vajalikkust teiste inimeste ja ajalooliste ning kultuuriliste eripärade suhtes, võrdleb mineviku ja nüüdisühiskonna mitmekesisust.

Teabekeskfond ja meedia kasutus - kasutab teaduspõhiseid allikaid, viitab allikatele.

Tehnoloogia ja innovatsioon - tööde koostamiseks ja esitlemiseks on kasutatud tehnoloogilise ja digivahendeid.

Tervis ja ohutus - vaimselt ja sotsiaalselt terve ühiskonnaliige kujunemine saab alguse perekonnas.

Väärtused ja kõlblus - rühmatöös arvestatakse kõikide osalejate arvamustega.

Õppeainete lõimingu viisid

Eesti keel - tekstide koostamine korrektset keelt ja õigekirja kasutades.

Võõrkeeled - võõrkeelsete materjalide otsimine ja tõlkimine, videote vaatamine.

Kunst - perekonna ajaloos perekonna kujutamine kunstis läbi erinevate ajaloo perioodide.

Ajalugu - perekonna ajaloos ajaloo perioodide kohta käiva info kasutamine.

Bioloogia – inimese anatoomia ja füsioloogia, viljastumine, rasedus, sünnitus.

Ühiskonnaõpetus - seadusandlus, perepoliitika, inimõigused.

Perekonnaõpetuse veebikursus kursus on koostatud eeskätt täiskasvanud õppija vajadusi silmas pidades. Õppematerjaliks on Perekonnaõpetuse MOOC kursus, mille ülesanded asuvad kooli Moodle'i keskkonnas. Kursusel keskendutakse perekonnaelu psühholoogiale, sotsioloogiale, eetikale, perekonnaõigusele ja perekonna rollile ühiskonnas. Kursus toetab õppija enesearengut, aitab mõtestada ja analüüsida oma rolli perekonnas, arendada vastutustunnet nii isiklikus kui ka ühiskonnaelus. Perekonnaõpetuse kursus kujundab eelkõige õppijate enesemääratlus-, sotsiaalse ja väärtuspädevuse arenemist. Õppija õpib tundma ühiskonnas toimuvaid demograafilisi, sotsiaalseid, majanduslikke ja ajaloolisi protsesse ning nähtusi, mis mõjutavad pereelu struktuure ja protsesse.

Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- mõistab, kuidas ühiskond mõjutab pereväärtusi, traditsioone, hoiakuid, sealhulgas laste kasvatamist ja suhtumist seksuaalsusesse, mõistab, kuidas on kooselu vormid ja perekonna roll aja jooksul muutunud;
- mõistab inimese arengu võimalusi perekonnas, paarisuhtes ja lapsevanemana, oskab arvestada teiste pereliikmetega;
- teab, kuidas pereelu, sealhulgas abielu on õigusaktidega reguleeritud, oskab sellega igapäevaelus arvestada ja vajaduse korral leida asjatundlikku õigusabi;
- mõistab suhetega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, inimeste võrdse kohtlemise vajalikkust ning võtab vastutuse oma suhete eest;
- kasutab teaduspõhiseid allikaid perekonna, suhete ja terviseiga seotud info ja abivõimaluste leidmisel;
- mõistab inimliku läheduse ja armastuse erinevaid avaldumisviise;
- mõistab seksuaalse arengu individuaalsust;
- mõistab paarisuhete dünaamikat;
- mõistab perekonna rolli traditsioonide hoidja ja kandjana, väärtustab sotsiaalsete suhete, tavade ja kommete toetavat mõju peresuhetele;
- mõistab vanemlikku vastutust erinevas vanuses laste arengu toetamisel.

INIMESEÕPETUSE 1. KURSUS „PEREKONNAÕPETUS“

Perekond – mis see on?

Õpitulemused

Õpilane:

- teab, mis on perekond;
- oskab nimetada perekonnatüüpe;
- omab ülevaadet perekonna ülesannetest ja tähtsusest;
- teab perekonna arenguastmeid ja mille järgi seda hinnatakse;
- omab ülevaadet kaasaegse perekonna kujunemisest läbi ajaloo.

Õppesisu

Perekonna tüübid ja ülesanded. Perekonna arenguastmed. Perekonna ajalugu.

Põhimõisted, märksõnad. Perekond, perekonna liigitused. Perekonna ülesanded. Perekonna minevik, olevik ja tulevik.

Praktilised tööd

- Mõtlemiseks: On enda jaoks mõtestanud kursuse eesmärgid.
- Arutlus 1: On teadlik erinevate tänapäevaste perevormide plussidest ja miinustest; analüüsib oma isikliku perekonna tähendust enda jaoks
- Arutlus 2: On tutvunud ja analüüsib perekonna olemust erinevatel ajastutel.
- Enesekontrollitest 1: Teab, kuidas on omandanud 1.teema materjali

Hindamine

Arutlus 1 ja 2: arvestatud-mittearvestatud, suuline tagasiside.

Test 1: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine.

Kuidas leida see ÕIGE?

Õpitulemused

Õpilane:

- teab erinevaid partnerivaliku teooriaid;
- on kursus, mis vahe on armumisel ja armastusel;
- teab, kuidas kujuneb välja seksuaalsus, tunneb erinevaid seksuaalsusega seotud mõisteid ning seksuaalõigusi;
- omab ülevaadet erinevatest kaasaegsetest rasestumisvastastest vahenditest ning on kursus rvv-te ajaloo ja müütidega;
- teab, kust vajadusel teaduspõhist ja ajakohast infot otsida ning abi küsida;
- omab isiklikku arvamust teemas käsitletud teabe kohta ja oskab oma arvamust põhjendada.

Õppesisu

Kuidas suhted alguse saavad? Armumine ja armastus. Seksuaalsus. Seksuaalsuse kujunemine.

Rasestumisvastased vahendid.

Põhimõisted. Suhted, armumine, armastus, seksuaalsus, seksuaalsuse trepp, rasestumisvastased vahendid.

Praktilised tööd

- Arutlus 3: Analüüsib ja põhjendab oma rvv teadmisi.
- Arutlus 4: On tutvunud ja analüüsinud suhete teemat.
- Test 2: Teadmised seksuaalsuse kujunemisest on kinnistunud.

- Test 3: Teab, kuidas on omandanud 2.teema materjali.
- RVV testid: Omab ajakohastatud ja teaduspõhist ülevaadet RVV-te kohta.

Hindamine

Arutus 3 ja 4: arvestatud-mittearvestatud, suuline tagasiside.

Test 2 ja 3: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine.

RVV testid: sooritatud/mittesooritatud.

Kust ja kuidas tulevad lapsed?

Õpitulemused

Õpilane:

- teab, kuidas toimub viljastumine;
- omab ülevaadet loote arengust;
- teab, mis toimub naisega raseduse ajal; teab, kuidas reageerib naise rasedusele mees;
- teab, mis toimub sünnitusel;
- omab ülevaadet, kuidas toimub sünnitusest taastumine; tunneb mõisteid rls ja sjd;
- on kursis teemakohase seadusandlusega (nimeseadus, perekonnaseadus, vanemapuhkus jne) ning oskab vajadusel otsida infot ning abi.

Õppesisu:

Viljastumine. Loote areng ja sünnitus. Rasedus. Sünnitusjärgne periood. Perekonnaseadus, Nimeseadus, vanemapuhkus.

Põhimõisted, märksõnad. Viljastumine, loote arenguetapid, raseduse trimestrid, sünnituse faasid, APGAR, sünnitusjärgne periood, RLS, SJD, seadusandlus.

Praktilised tööd:

- Arutus 5: On läbi mõelnud, kuidas vastata küsimusele "Kust tulevad lapsed?"
- Test 4: Teab, kuidas on omandanud teema 3 materjali
- Test 5: Teab, kuidas on omandanud RLS ja SJD kohta käiva materjali

Hindamine:

Arutus 5: arvestatud-mittearvestatud, suuline tagasiside

Test 4 ja 5: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine

Kuidas olla hea lapsevanem?

Õpitulemused

Õpilane:

- teab vanemate olulisust lapse jaoks ja oskab nimetada vanemluse liike;
- tunneb mõistet *piisavalt hea lapsevanem* ja oskab selgitada selle mõiste sisu;
- teab ja oskab nimetada erinevaid kasvatustiile;
- suudab analüüsida ennast lapsevanemana, leida asjakohast informatsiooni ning abi;
- teab, mis on inimese elukaar.
- oskab tuua välja erin. eluperioodide arenguülesandeid;
- tunneb mõistet *sotsiaalne küpsus* ja oskab selgitada selle mõiste sisu.

Õppesisu

Vanemlus. Piisavalt hea vanem. Vanemluse liigid. Kasvatus. Kasvatustiilid. Arenguperioodid, inimese elukaar. Sotsiaalne küpsus.

Põhimõisted, märksõnad. Vanemlus. Piisavalt hea lapsevanem. Kasvatus, kasvatustiilid. Elukaar, arenguülesanne. Sotsiaalne küpsus.

Praktilised tööd:

Arutlus 6: On enda jaoks mõtestanud vanemluse olemuse ja selle olulisuse lapse jaoks

Test 6: Teab, kuidas on omandanud teema 4 kohta käiva materjali

Hindamine

Arutlus 6: arvestatud-mittearvestatud, suuline tagasiside

Test 6: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine

Õnneliku perekonna saladus/ Kuidas tulla toime konfliktide ja kriisidega.

Õpitulemused

Õpilane:

- tunneb mõisteid *konflikt*, *vägivald* ja oskab neid eristada;

- teeb vahet vajadustel ja soovidel;
- teab konfliktidega toimetuleku erinevaid teid;
- on kursis sammudega, mis võivad viia eduka konflikti lahendamiseni;
- teab, mis on kriis;
- oskab nimetada kriisi etappe;
- teab lahkumineku faase;
- on tutvunud, kuidas elavad lahutust üle erinevad pereliikmed;
- oskab selgitada, mis on lein ja miks on olulised leina juurde kuuluvad rituaalid;
- on tutvunud, kuidas kogevad leina lapsed.

Õppesisu

Konfliktid, vägivald. Konfliktidega toimetulek, konfliktide lahendamine. Kriisid. Lahkumine. Lein.

Põhimõisted, märksõnad. Enesehinnang, enesekäsitlus. Konfliktid, vägivald. Konfliktidega toimetulek, konfliktide lahendamine. Kriisid. Lahkumine. Lein

Praktilised tööd

- Arutlus 7: Saab aru terminist *enesekäsitlus*.
- Test 7: Tunneb teemakohaseid mõisteid, tunneb kriisi läbimise astmeid. On kursis, kuidas erineb lapse lein täiskasvanu omast.
- Test 8: Teab, kuidas on omandanud teema 5 materjali.

Hindamine

Arutlus 7: arvestatud-mittearvestatud, suuline tagasiside.

Test 7 ja 8: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine.

Kokkuvõtte kursusest

Õpitulemused

Teadmised läbitud teemade kohta on kinnistunud

Õppesisu

Teemade 1-5 kordamine. Arvestuslik ülesanne ja kokkuvõttev test.

Praktilised tööd

- **Konflikti lahendamine:** Oskab analüüsida enda käitumist konfliktiolukorras. Oskab näha konfliktsituatsiooni teise osapoole vaatenurgast.
- **Kokkuvõttev test:** Ülevaade, kuidas on omandanud kursuse materjali.
- **Mõtlemiseks:** Analüüsib, kas kursusele seatud isiklikud eesmärgid on teostunud. Annab oma tegevusele hinnangu.

Hindamine

Konflikti lahendamine: numbriline hindamine (0-5).

Kokkuvõttev test: automaatselt kujunev hinne Moodle's (0-5) - numbriline hindamine.